МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ САДІВНИЦТВА
Факультет економіки і підприємництва
Кафедра обліку і оподаткування

Допущено до захисту
«____»_____2023 р.
Зав. кафедри, д.е.н., професор
_____**Мельник Л.Ю.**

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ І КОНТРОЛЮ БІОЛОГІЧНИХ АКТИВІВ У ТОВ «АГРО-ПАТ» ПОДІЛЬСЬКОГО РАЙОНУ ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Виконав – студент 2 курсу, групи 22м-з-о/а
освітньої програми «Облік і оподаткування»
спеціальності 071 Облік і оподаткування
Яковлев Юрій Георгійович

Науковий керівник – к.е.н., доцент
Оляднічук Наталія Володимирівна

Умань – 2023

Реферат

на кваліфікаційну роботу магістра:

«Організація обліку і контролю біологічних активів у ТОВ «Агро-ПАТ» Подільського району Одеської області»

студента факультету економіки і підприємництва
Уманського національного університету садівництва
Яковлева Юрія Георгійовича

Біологічний актив (тварина або рослина), яка в процесі біологічних перетворень здатна давати сільськогосподарську продукцію та/або додаткові біологічні активи, а також приносити в інший спосіб економічні вигоди. Основними умовами визнання біологічних активів є ймовірність отримання підприємством у майбутньому економічних вигод, пов'язаних з їх використанням, та можливість достовірної оцінки їхньої вартості. За строком використання бувають поточні та довгострокові біологічні активи. У кваліфікаційній роботі, яка складається з трьох розділів, використано теоретичний матеріал наукових статей, сучасних навчальних посібників, монографій та інших праць провідних науковців.

Загальний обсяг роботи складає 50 сторінок. Робота містить 6 рисунків, 8 таблиць, 5 додатків. Кількість використаних джерел містить 55 найменувань.

Метою кваліфікаційної роботи є науково-теоретичне обґрунтування організації обліку і контролю біологічних активів та шляхи їх удосконалення.

Перший розділ роботи – теоретичний. В ньому розкрито проблеми організації обліку і контролю біологічних активів, проаналізовано чинне нормативно-правове законодавство регулювання питань даної сфери.

Другий розділ – практичний. В ньому проаналізовано умови здійснення виробничо-господарської діяльності та процес організації обліку і контролю біологічних активів.

Третій розділ розкриває шляхи покращення організації обліку і контролю біологічних активів та шляхи щодо їх удосконалення.

Анотація

У кваліфікаційній роботі на прикладі ТОВ «Агро-ПАТ» Ананьївського району Одеської області досліджено сучасні проблемні організації обліку і контролю біологічних активів та шляхи щодо їх удосконалення.

Ключові слова: організація обліку, контроль, біологічні активи, ресурси підприємства, облікова політика, первинний, аналітичний і синтетичний облік.

Summary

In qualifying work on the example of LTD «AGRO-PAT» of Podilsk district, Odesa region investigational modern problem organizations of account and control of biological assets and ways in relation to their improvement.

Keywords: organization of account, control, biological assets, resources of enterprise, registration policy, primary, analytical and synthetic accounting.

ЗМІСТ

ВСТУП 5

РОЗДІЛ 1. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ І КОНТРОЛЮ БІОЛОГІЧНИХ АКТИВІВ 7

РОЗДІЛ 2. ХАРАКТЕРИСТИКА ПІДПРИЄМСТВА ТА ЙОГО ОБЛІКОВА ПОЛІТИКА ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ І КОНТРОЛЮ БІОЛОГІЧНИХ АКТИВІВ 12

2.1. Ресурси підприємства та ефективність їх використання 12

2.2. Облікова політика підприємства щодо організації обліку і контролю біологічних активів 20

РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ І КОНТРОЛЮ БІОЛОГІЧНИХ АКТИВІВ 34

ВИСНОВКИ 44

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ 46

ДОДАТКИ 52

ВСТУП

Актуальність теми. Аграрна сфера виробництва є важливою і невід'ємною складовою суспільно-господарського життя. Сучасні умови господарювання спонукають до поліпшення обліково-економічної інформації та забезпечення її корисності для прийняття управлінських рішень і складання звітності. Нагальною проблемою сьогодення є встановлення єдиного визначення поняття «Біологічні активи». Необхідною є розробка чіткої та науково-обґрунтованої класифікації біологічних активів. Тому на сьогодні утворилася низка невирішених теоретичних та практичних питань, пов'язаних з організацією та обліковим відображенням операцій з біологічними активами. З огляду на ці та ряд інших питань тема кваліфікаційної роботи має актуальне значення.

Біологічні активи досить різноманітні, з огляду на значну кількість видів та сортів та притаманні їм економічні характеристики. Враховуючи зазначене, та з метою більш повного й узагальненого розуміння економічної сутності біологічних активів, завершення процесу пізнання, необхідною є їх обґрунтована класифікація.

Відповідно до Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 30 «Біологічні активи» біологічний актив – тварина або рослина, яка в процесі біологічних перетворень здатна давати сільськогосподарську продукцію та (або) додаткові біологічні активи, а також приносити в інший спосіб економічні вигоди.

Дослідженню питань організації обліку і контролю біологічних активів присвячена значна кількість наукових праці та практичних рекомендації. Питання щодо сутності, призначення, обліку біологічних активів та контролю витрат на їх вирощування та перетворення досліджували у своїх працях науковці та практики, серед яких Брик М. [1], Герасимук І.В. [3], Головачко В.М. [5], Гончаренко Н.В. [7], Грибовська Ю.М. [8], Жук В.М. [11], Качмар О.В. [15], Клименко О.П. [19, 20], Кучеренко Т.Є. [25],

Оляднічук Н.В. [36-38], Свиноус І.В. [44], Свиноус Н.І. [44], Присяжнюк Н.М. [44], Рудич О.О. [44], Гаврик О.Ю. [44], Циган Р.М. [50], Костюк О.С. [50], Тимченко Є.А. [50], інші. Проте значний перелік дискусійних питань тематичного характеру потребують подальшого дослідження та удосконалення.

Мета і завдання кваліфікаційної роботи. Метою дослідження є обґрунтування теоретичних і практичних аспектів організації обліку і контролю біологічних активів та шляхи їх удосконалення.

Для досягнення мети передбачено вирішення наступних завдань:

- дослідження актуальних питань організації обліку і контролю біологічних активів;

- оцінка наявних ресурсів підприємства та ефективності їх використання;

- вивчення облікової політики щодо організації обліку і контролю біологічних активів;

- удосконалення організації обліку і контролю біологічних активів.

Об'єктом дослідження є процеси та явища, які забезпечують організацію обліку і контролю біологічних активів.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних і методологічних засад організації обліку і контролю біологічних активів.

Методи дослідження. У процесі написання кваліфікаційної роботи використано такі методи: індукції і дедукції (для вивчення теоретичних питань та уточнення понять і термінів); порівняльного аналізу та рядів динаміки (для порівняння фактичних даних звітного періоду та попередніх років, виявлення тенденції в просторі і часі); економіко-статистичний (для аналізу стану організації облікової роботи у підприємстві); формалізації (для обґрунтування висновків).

Використані теоретичні і законодавчо-нормативні джерела. Інформаційною базою дослідження слугували наукові праці провідних економістів та практиків з обліково-економічних питань; чинні законодавчі

та нормативно-правові документи (закони, положення (стандарти), методичні рекомендації, тощо); первинні, аналітичні і синтетичні документи з обліку біологічних активів та річні звіти за 2018-2022 роки підприємства з обмеженою відповідальністю «Агро-ПАТ» Подільського району Одеської області.

РОЗДІЛ 1. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ І КОНТРОЛЮ БІОЛОГІЧНИХ АТИВІВ

Основними умовами визнання біологічних активів є ймовірність отримання підприємством у майбутньому економічних вигод, пов’язаних з їх використанням, та можливість достовірної оцінки їхньої вартості. За строком використання такі активи є поточні та довгострокові біологічні активи. Поточні біологічні активи – біологічні активи, здатні давати сільськогосподарську продукцію та/або додаткові біологічні активи, приносити в інший спосіб економічні вигоди протягом періоду, що не перевищує 12 місяців, а також тварини на вирощуванні та відгодівлі [35]. Довгострокові біологічні активи – усі біологічні активи, термін одержання

економічних вигод від яких перевищує рік. До довгострокових біологічних активів відносяться багаторічні насадження, зокрема сади, виноградники, плантації хмелю і ягідних культур, багаторічні трави тощо, а також тварини основного стада ВРХ, свиней, коней, овець. При цьому тварини основного стада у птахівництві, кролівництві і звірівництві визнаються поточними біологічними активами.

Категорія біологічних активів є однією з найважливіших у господарській діяльності сільськогосподарських підприємств. Про біологічні активи як про об'єкт обліку в сільськогосподарських підприємствах уперше заговорили з прийняттям Міжнародного стандарту бухгалтерського обліку 41 «Сільське господарство» [30]. Відповідно до міжнародного стандарту, біологічний актив – це жива тварина або рослина. Проте таке визначення не розкриває повноцінний зміст терміну і не конкретизує об'єкт обліку, оскільки не кожна жива тварина і рослина є активом, а відтак, об'єктом обліку.

Замула І.В., Черевко Л.П. [12] вважають, що трактування активів як майбутніх економічних вигід є недостатньо точним, оскільки актив ототожнюється з поняттям дохід (який підлягає визначенню у майбутньому). Актив є носієм потенційних доходів, наголошують автори, але не самими доходами, оскільки в активів і доходів абсолютно різні моменти визнання, які не збігаються в часі і не відповідають принципу відповідності і періодичності. Якщо вартість активів визнається у момент включення їх до складу майна підприємства, то очікувані доходи будуть визнані у відповідній частці і включені у звітний період упродовж усього терміну їх корисного використанні на основі принципу обачності. Основні умови визнання біологічних активів наведено на рис. 1.1.

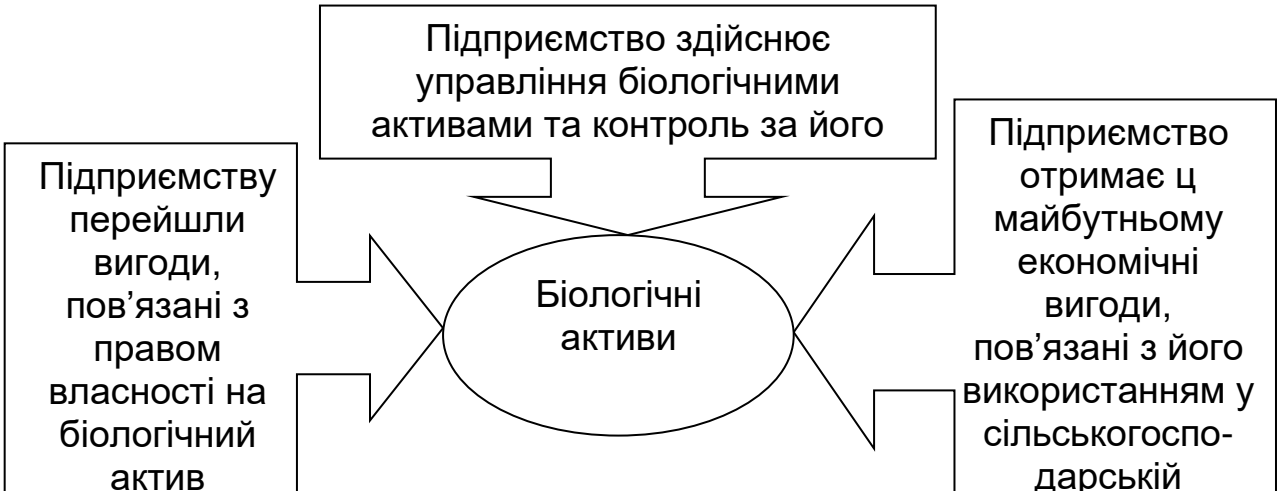

Рис. 1.1. Умови визнання біологічних активів [12]

Підприємство, що займається сільським господарством, має визнавати біологічний актив або сільськогосподарську продукцію тільки тоді, коли:

- ✓ контролює актив у результаті минулих подій;
- ✓ існує висока ймовірність отримання ним майбутньої економічної вигоди, пов'язаної з цим активом;
- ✓ справедливу вартість або собівартість активу можна достовірно оцінити.

Сільськогосподарську продукцію, вироблену з біологічних активів підприємства, треба оцінювати за справедливою вартістю їх визначають у момент за вирахуванням витрат на продаж, що виробництва продукції. Оцінку справедливої вартості біологічного активу або сільгосппродукції можна спростити, якщо згрупувати біологічні активи або сільгосппродукцію за їх основними характеристиками (віком, якістю, цільовим призначенням тощо).

Підприємство, яке укладає договір на продаж біологічних активів або сільгосппродукції, має зважати, що договірні ціни не обов'язково є базою при оцінці справедливої вартості, зацікавлені учасники ринку оскільки остання відображає поточну кон'юнктуру ринку, в якому: і покупець, і продавець. Відповідно, наявність будь-якого договору не спричиняє коригування справедливої вартості біологічного активу або сільгосппродукції.

Виходячи з того, що об'єктом бухгалтерського обліку є актив незалежно від його форми, то не всі живі бути об'єктами бухгалтерського обліку тварини та рослини можуть, а тільки ті, які контролюються підприємством у

результаті економічних вигод минулих подій та використання яких, як очікується призведе до отримання у майбутньому. Серед науковців не існує єдиного підходу до визначення біологічних активів як обліково-аналітичної категорії, але результати їх досліджень можна об'єднати у дві групи (рис. 1.2).

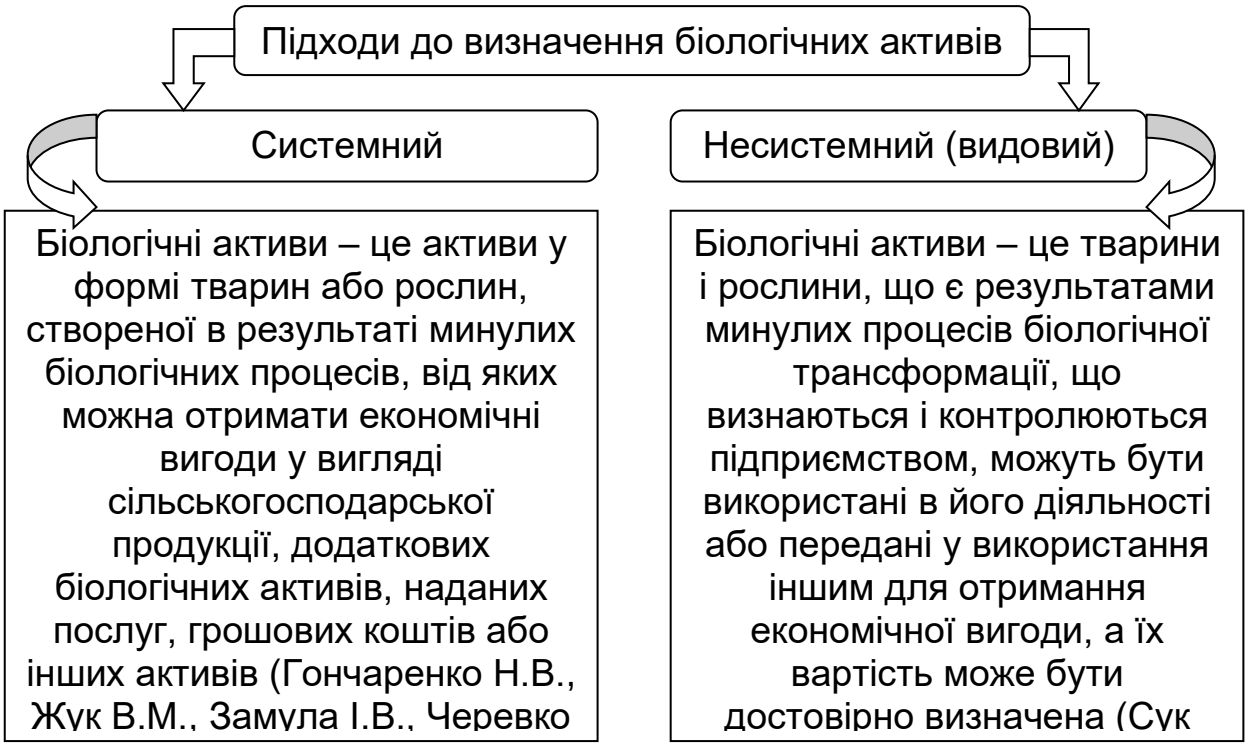

Рис. 1.2. Підходи до визначення біологічних активів [41].

Брик М. [1] здійснює дослідження проблеми та особливостей обліку поточних біологічних активів, які відіграють важливу роль у виробничому процесі аграрних підприємств, і запропоновано методичні підходи, що дають змогу вдосконалити облік поточних біологічних активів і адаптувати його до сучасних умов та реалій діяльності сільськогосподарських товаровиробників.

Качмар О.В. [15] досліджує категорію біологічних активів як об'єктів обліку і контролю. Автором окреслено умови визнання біологічних активів у бухгалтерському обліку та уточнено сутність біологічних активів як об'єктів бухгалтерського обліку та контролю сільськогосподарського підприємства.

Для визначення терміну «біологічні активи», – зазначає Н.В. Перевозник [40], – потрібно застосувати чітко зазначені ознаки активу як економічної категорії: актив має перебувати у володінні підприємства (контролюватися

підприємством); актив мусить мати визначену вартість у грошовому виразі, а також, має принести економічну вигоду у майбутньому.

Запроваджені П(С)БО 30 «Біологічні активи» нові методологічні засади бухгалтерського обліку викликали численні труднощі проблемою при оцінці довгострокових в обліковій роботі. Так, першочерговою біологічних активів є відсутність активного ринку, який є необхідною умовою для визначення справедливої вартості.

Розділяємо наукову думку вчених: Гузар Б.С., Загребельна Н.І., Головко Л.Л., Аніщенко Г.Ю., що визначення приросту живої маси і його оприбуткування необхідно здійснювати у момент вибракування тварин з основного стада [9].

Недостатньо є вивченими питання обліку тварин за статевовіковими групами. Наприклад, активів у свинарстві є основне стадо свиней, свині на вирощуванні, свині на відгодівлі. Згідно П(с)БО 30 «Біологічні активи» [35] «до основного стада належать продуктивні тварини, які систематично об’єктами обліку біологічних дають сільськогосподарську продукцію та/або додаткові біологічні активи». Згідно методичних рекомендації з обліку біологічних активів до додаткових біологічних активів у свинарстві відносять «поросята відлучені». Така продукції свинарства є не зовсім коректною, оскільки відлучений організація обліку виробництва приплід має бути переведений до статевовікової групи «худоба на вирощуванні і відгодівлі». Крім того, вартість основного стада тварин обліковується на рахунку 16 «Довгострокові біологічні активи», тому облік відлучених поросят має бути відображений на рахунку 21 «Поточні біологічні активи».

На думку Н.В. Оляднічук організація первинного обліку біологічних активів тваринництва в сільськогосподарських принцип повного висвітлення підприємствах не відповідає вимогам сьогодення. Порушується. Оскільки достовірної та вичерпної інформації про наявність, діючі та новостворені документи рух і вартість біологічних активів тваринництва не дають. Виникає проблема отримання інформації ще на початковому етапі її

формування.

Колектив авторів [44] вважають, що суб'єктам підприємницької діяльності, які використовують в господарській діяльності біологічні активи, потрібно при вирішенні керуватися не лише національним стандартом, але і звертатися питання про порядок їх обліку за допомогою до МСФЗ 41 «Сільське господарство». Проте, виходячи із загальних концептуальних основ, кожен суб'єкт визначати в межах своєї облікової політики конкретний підприємницької діяльності може порядок організації обліку біологічних активів та результатів їхньої біотрансформації.

Для вітчизняної облікової практики дуже важливо наблизити правила ведення бухгалтерського обліку до МСФЗ, вважає Брик М. [1]. Даючи визначення біологічного активу необхідно звернути увагу не те, що біологічний актив:; має можливість давати сільськогосподарську продукцію; піддається біологічному перетворенню здатний надавати додаткові біологічні активи; приносить економічні вигоди; контролюється та достовірно оцінюється.

Таким чином, питання організації обліку і контролю біологічних активів є на сьогодні досить актуальними з наукової та практичної точок зору та потребують подальшого дослідження. За результатами наукових досліджень та синтезу думок науковців встановлено, що біологічні активи – це живі рослини і тварини або інші біологічні ресурси, якими володіє суб'єкт господарської діяльності та використання яких у сільськогосподарському виробництві забезпечить економічні вигоди у майбутньому.

РОЗДІЛ 2. ХАРАКТЕРИСТИКА ПІДПРИЄМСТВА ТА ЙОГО ОБЛІКОВА ПОЛІТИКА ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ І КОНТРОЛЮ БІОЛОГІЧНИХ АКТИВІВ

2.1. Ресурси підприємства та ефективність їх використання

Товариство з обмеженою відповідальністю (ТОВ) «Агро-ПАТ» є юридичною особою, учасники якого зберігають за собою право вільного виходу з його складу. Метою створення підприємства є виробництво, переробка та реалізація сільськогосподарської продукції рослинництва і тваринництва

ТОВ «Агро-ПАТ» розташоване в с. Гандрабури Подільського району Одеської області в сприятливих природно-кліматичних умовах для вирощування районованих сільськогосподарських культур та утримання сільськогосподарських тварин.

Досліджуване приватне підприємство спеціалізується на виробництві продукції молочного скотарства та вирощуванні зернових та зернобобових і насіння олійних культур. Тип виробничої спеціалізації – зерново-технічний з розвинутим тваринництвом. Середньооблікова чисельність працівників у ТОВ «Агро-ПАТ» складає 56 осіб, в тому числі 34 особи є працівниками галузі рослинництва, 22 особи – галузі тваринництва.

Підприємство має самостійний баланс, поточний та інші рахунки в установах банків, круглу печатку зі своєю повною назвою, а також інші необхідні реквізити. З року в рік фінансовий стан товариства залежить від результатів його виробничо-господарської та збутової діяльності, оскільки основна сума надходжень грошових коштів на рахунки ТОВ «Агро-ПАТ» відбувається за рахунок основної операційної діяльність підприємства.

Для здійснення виробничої діяльності ТОВ «Агро-ПАТ» має у своєму розпорядженні земельні, трудові та матеріальні (необоротні та оборотні) ресурси. Завдяки ефективному їх поєднанню та використанню досліджуване

підприємство здійснює операційну діяльність з виробництва продукції рослинництва й тваринництва з метою забезпечення власних потреб та одержання виручки в результаті реалізації виробленої сільськогосподарської продукції.

Основним засобом виробництва ТОВ «Агро-ПАТ» є земля. Саме від рівня ефективності використання земельних ресурсів залежить урожайність сільськогосподарських культур, збір урожаю кормових культур, заготівля сіна та інших кормів, обсяги та якість яких мають безпосередній вплив на продуктивність тварин та якість продукції тваринництва, а відтак, виручка від реалізації продукції рослинництва і тваринництва формує результати господарсько-збутової діяльності. Склад, структуру та ефективність використання земельних ресурсів ТОВ «Агро-ПАТ» наведено в табл. 2.1. і 2.2.

Таблиця 2.1.

Склад та динаміка земельних угідь у ТОВ «Агро-ПАТ»

Показник	Роки					2022р. у % до 2018р.
	2018	2019	2020	2021	2022	
Площа сільськогосподарських угідь – всього, га	1280	1080	1021	1028	943	73,7
у т. ч.: рілля, га	1280	1080	1021	1028	943	73,7
Розораність земель, %	100	100	100	100	100	-

Джерело: Дані Річного звіту та власні розрахунки автора

Аналіз даних таблиці 2.1 доводить, що площа сільськогосподарських угідь та площа ріллі в ТОВ «Агро-ПАТ» зменшується з роками. Так, у 2022 році площа сільськогосподарських угідь зменшилася на 337 га, або на 26,3 % порівняно з 2018 роком. Така динаміка відбувається у зв’язку з передачею земель у пайове використання та відокремлення земельних ділянок від

підприємства. Рівень розораності сільськогосподарських угідь за досліджуваний період становить 100 %, тобто всю територію наявних земель займають посівні площі.

Аналіз даних таблиці 2.2 показує рівень ефективності використання земельних ресурсів у ТОВ «Агро-ПАТ». Так, у 2022 році практично всі показники, наведені та розраховані в даній таблиці, мають тенденцію росту, що означає підвищення ефективності використання площ сільськогосподарських угідь, зокрема ріллі.

Таблиця 2.2.

Показники ефективності використання земельних угідь у ТОВ «Агро-ПАТ»

Показник	Роки					2022р. у % до 2018р.
	2018	2019	2020	2021	2022	
Урожайність, ц/га: зернових і зернобобових	24,6	36,9	35,1	44,1	50,5	205,3
соняшнику	22,9	22,0	26,1	38,3	28,1	122,7
Виробництво на 100 га відповідних угідь, ц: зерна	817,1	1055,5	913,1	2301,0	3462,7	423,8
молока	546,2	732,1	776,7	809,7	830,1	152,0
живої ваги худоби	57,1	46,1	42,4	46,8	46,7	81,8
Одержано на 100 га с.-г. угідь, тис. грн: валової продукції	514,1	665,5	775,6	596,1	801,7	155,9
чистого доходу	554,5	701,4	832,8	1051,0	1748,3	315,3
прибутку	79,3	11,7	128,7	262,4	500,1	630,6

Джерело: Дані Річного звіту та власні розрахунки автора

Основним видом діяльності ТОВ «Агро-ПАТ» є виробництво та реалізація сільськогосподарської продукції. Одним із основних показників,

які характеризують вид діяльності сільськогосподарського виробництва, є обсяг виробництва та реалізації сільськогосподарської продукції. Сума виручки та її структура від реалізації сільськогосподарської продукції характеризує виробничий напрям підприємства та визначає його спеціалізацію (таблиця 2.3.).

Таблиця 2.3.

Обсяг і структура товарної продукції ТОВ «Агро-ПАТ»

Вид продукції, галузь	Сума виручка від реалізації за роками, тис. грн			У середньому за 3 роки	
	2020	2021	2022	тис. грн	%
Зернові	1884	3772	7298	3886	51,6
Технічні	2676	1826	2855	2452	32,5
Інші види	85	793	1430	769	10,2
Разом по рослинництву	4642	6391	11583	7539	63,3
Приріст ж.м. ВРХ	576	839	735	717	18,9
Молоко	2318	2849	3529	2899	76,4
Приріст ж.м. свиней	413	97	-	255	6,7
Інші види	10	14	7	10	0,3
Разом по тваринництву	3317	3799	4271	3796	31,9
Послуги в рослинництві й тваринництві	484	607	626	572	4,8
Всього по підприємству	8443	10797	16480	11907	100,0

Джерело: Дані Річного звіту та власні розрахунки автора

Дані таблиці 2.3. показують, що виручка від реалізації сільськогосподарської продукції у ТОВ «Агро-ПАТ» зросла в динаміці за три роки. Так, у

2022 році порівняно з 2020 роком обсяг виручки збільшився на 8037 тис. грн, або 95,2 %, зокрема, від реалізації продукції рослинництва виручка зросла на 6941 тис. грн, або 149,5 %, продукції тваринництва – на 954 тис.грн, або 28,8 %.

Найбільшу суму виручки з року в рік забезпечує реалізація продукції насіння зернових та зернобобових (у 2022 році обсяг виручки становив 7298 тис. грн.). Загалом від реалізації продукції рослинництва у 2022 році виручено 11583 тис. грн. Реалізація продукції тваринництва досліджуваного підприємства забезпечила у 2022 році виручку в сумі 4271 тис. грн, зокрема, від реалізації молока виручено 3529 тис. грн, від реалізації приросту тварин великої рогатої худоби (в живій масі) – 735 тис. грн.

З даних таблиці 2.3 видно, що у структурі товарної продукції ТОВ «Агро-ПАТ» переважна частина належить продукції рослинництва – 63,3 %, тоді як продукція тваринництва становить лише 31,9% від загальної суми виручки. Найбільшу суму виручки від реалізації у галузі рослинництва забезпечує продукція зернових і зернобобових – 3886 тис. грн (51,6 %), у тваринництві основна частка належить реалізації молока – 2899 тис. грн (76,4%).

Отже, найбільш вигідними і прибутковими і зернобобових для підприємства є виробництво і реалізація зернових культур у рослинництві та молока у тваринництві. Тому цим підгалузям приділяти особливу увагу, а також забезпечити умови для підприємства варто підвищення їх ефективності та рентабельності.

Досить важливу роль для виробничо-господарської діяльності підприємства відіграють сукупність матеріально-речових необоротні активи, зокрема, основні засоби. Вони утворюють собою цінностей, що використовуються як засоби сфері матеріального виробництва праці і діють у натуральній формі протягом тривалого часу як у, так і у сфері соціально-культурної інфраструктури. Основні засоби використовуються у виробництві протягом декількох продукції за їхньої років (згідно технічної документації

активу), їх вартість частинами переноситься на вартість параметри наявності виробленої участі. Кількісні і якісні та основних засобів суттєво впливають на результати Наявність основних засобів ефективність використання виробничо-господарської діяльності. та ефективність їх використання у ТОВ «Агро-ПАТ» наведено в таблиці 2.4.

Таблиця 2.4.

Вартість основних засобів та ефективність їх використання у ТОВ «Агро-ПАТ»

Показники	Роки					2022р. у % до 2018р.
	2018	2019	2020	2021	2022	
Середньорічна вартість основних засобів, тис. грн	1387	3235	4282	4664	5666	408,5
Вартість валової продукції сільського господарства в постійних цінах 2016р., тис. грн	6577	7178	7928	6126	7558	114,9
Капіталовіддача, грн	4,74	2,22	1,85	1,31	1,33	28,1
Капіталоємкість, грн	0,21	0,45	0,54	0,76	0,75	357,1
Валовий дохід, тис. грн	1817	1182	1354	2901	5698	313,6
Чистий прибуток, тис. грн	1017	127	1316	2698	4718	463,9
На 1 грн основних засобів, грн: валового доходу	1,31	0,36	0,32	0,62	1,00	76,3
прибутку	0,73	0,04	0,31	0,58	0,83	113,7

Джерело: Дані Річного звіту та власні розрахунки автора

Аналіз даних таблиці 2.4 показує, що використання основних засобів у ТОВ «Агро-ПАТ» є ефективним, оскільки в динаміці за п’ять досліджуваних років простежується збільшення суми валового доходу та чистого прибутку. Так, порівняно з 2022 роком у 2018 році валовий дохід збільшився на 3881

тис. грн, а чистий прибуток – на 3701 тис. грн.

Показник капіталовіддачі, має чітку тенденцію до зменшення, що свідчить про досить основних засобів. Одночасно із зниженням капіталовіддачі відбувається низьку рентабельність використання збільшення оберненого показника – виробництві продукції капіталоємності. Це означає, що основні засоби, які використовуються при, є застарілими, зношеними і недостатньо ефективними для виробництва відповідного обсягу продукції.

У сучасному економічному середовищі суттєво зростає роль трудових ресурсів. Трудові ресурси ТОВ «Агро-ПАТ» – це всі працездатні на підприємстві громадяни, які та розумові здібності, знання, практичні навички у виробничо-фінансову вкладають свої фізичні діяльність підприємства для виконання виробничих ефективність їх використання цілей та досягнення його мети. Забезпеченість трудовими ресурсами, продуктивність праці працівників тісно діяльності підприємства. Тому важливу роль відіграє аналіз показників ефективності взаємопов’язані з результатами використання трудових ресурсів (таблиця 2.5).

Таблиця 2.5.

Ефективність використання трудових ресурсів у ТОВ «Агро-ПАТ»

Показники	Роки					Відхилення 2022 р. у % до 2018 р.
	2018	2019	2020	2021	2022	
Середньооблікова чисельність працівників, осіб	67	68	68	64	56	83,6
в тому числі в: рослинництві	38	45	41	39	34	89,5
тваринництві	29	23	27	25	22	75,9
Продуктивність праці, тис. грн	98,2	105,7	116,6	95,7	135,0	137,5
в тому числі в:	90,5	93,9	80,1	88,5	149,4	165,1

рослинництві						
тваринництві	108,3	128,8	172	107	112,7	104,1

Джерело: Дані Річного звіту та власні розрахунки автора

Показники рівня ефективності використання трудових ресурсів у ТОВ «Агро-ПАТ» в динаміці за досліджуваний період зростають в динаміці, про що свідчить аналіз даних таблиці 2.5. Середньооблікова чисельність працівників у 2022 році становить 56 осіб, що на 11 вартості валової продукції менше порівняно з 2018 роком. Завдяки збільшенню в постійних цінах 2016р. продуктивність праці працівників у досліджуваному підприємстві збільшилась, зокрема, у рослинництві – на 58,9 тис. грн, у тваринництві – на 4,4 тис. грн. Отже, нарощування обсягів виробництва сільськогосподарської продукції є результатом ефективного використання трудових ресурсів.

Ефективність діяльності сільськогосподарського підприємства характеризують такі основні економічні собівартість реалізації показники, як сума виручки від реалізації продукції, , валовий прибуток, чистий прибуток, рівень рентабельності та товарності продукції. Основні економічні показники діяльності ТОВ «Агро-ПАТ» наведено в таблиці 2.6.

Таблиця 2.6.

Основні економічні показники діяльності ТОВ «Агро-ПАТ»

Показник	Роки					2022р. у % від 2018р.
	2018	2019	2020	2021	2022	
Виручка від реалізації, тис. грн	6907	7368	7959	10815	16487	238,7
Собівартість реалізації продукції, тис. грн	5294	6383	7151	7915	10788	203,8
Валовий прибуток, тис. грн	1816	1181	1353	2900	5699	313,8
Чистий прибуток, тис. грн	1016	127	1315	2698	4718	464,4

Рівень рентабельності реалізації, %	34,3	18,5	18,9	36,6	52,8	153,9
Рівень сукупної рентабельності, %	16,2	1,7	16,1	29,5	37,8	233,3

Джерело: Дані Річного звіту та власні розрахунки автора

Дані таблиці 2.6 доводять, що ТОВ «Агро-ПАТ» є прибутковим підприємством, з достатньо високим рівнем сукупної рентабельності та рентабельності реалізації сільськогосподарської продукції.

Завдяки синхронному росту вартості валової продукції, реалізації та собівартості реалізації виручки від з кожним роком зростає сума валового чистого прибутку підприємства. Так, у 2022 році валовий прибуток збільшився порівняно з 2018 роком на 3883 тис. грн., чистий – на 3702 тис. грн. Вартість валової продукції в постійних цінах 2016 року зросла на 980,2 тис. грн, виручка від реалізації – на 9580 тис. грн, а собівартість збільшилася на 5494 тис. грн.

Таким чином, аналіз стану наявних ефективності їх використання ресурсів у досліджуваному підприємстві та рівня, доводить, що основні економічні показники знаходяться на достатньому рівні фінансово-господарської діяльності ТОВ «Агро-ПАТ», що характеризує фінансово-економічну та соціальну стабільність досліджуваного товариства.

2.2. Облікова політика підприємства щодо організації обліку і контролю біологічних активів

Облікова політика – сукупність принципів, методів і процедур використовуються підприємством, складання та подання що для фінансової звітності (відповідно до статті 1 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»).

Облікова політика – це передусім внутрішній документ підприємства. Він закріплює ті підходи до обліку операцій, які забезпечать достовірне та

доречне подання інформації у фінансові звітності. Відсутність недотримання єдиної облікової такого документа призводить політики до документі встановлюються в разі зміни бухгалтера. Крім того, у даному правила обліку в тих ситуаціях, коли чинне законодавство надає відсутності такого документа підприємству більше ніж один варіант, що при збільшить ризик допущення помилок.

Статтею 8 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» передбачено, до компетенції його що бухгалтерського обліку на підприємстві належать питання організації керівника відповідно до законодавства та установчих документів. Тому відповідальність за організацію та ведення бухгалтерського обліку несе керівник підприємства.

Облікова політика поєднує підприємства з питань бухгалтерського обліку. Проте, ступінь облікової політики державне регулювання самостійність обмежено державною регламентацією бухгалтерського обліку, яка передбачає свободи підприємства у формуванні методики та облікові процедури. Облікова політика як специфічний елемент системи бухгалтерського обліку повинна організаційно-методичне забезпечення створювати завдань бухгалтерського обліку виконання. Отже, формування і реалізація облікової бухгалтерський облік політики є тим інструментом, який дозволяє організовувати, виходячи з потреб внутрішніх та зовнішніх користувачів економічної інформації.

Завданням облікової політики є забезпечення одержання достовірної інформації про фінансовий діяльності, що необхідно відповідних рішень. Облікова політика, як інструмент стан підприємства, результати його для всіх користувачів покликана забезпечувати бухгалтерської звітності для прийняття організації технічної та організаційної бухгалтерського обліку взаємозв’язок методичної, технологічної, складових організації бухгалтерського обліку з урахуванням особливостей діяльності підприємства.

Ефективна та раціональна організація бухгалтерського обліку в ТОВ

«Агро-ПАТ» починається з та ведення бухгалтерського обліку для прийняття рішень про облікову в держав, і яку розробляє планово-облікова служба підприємством з числа загальноприйнятих на чолі розробки їх облікової політики, яка передбачає вибір процедур організації комплексу методичних прийомів, способів та з головним бухгалтером. Виважена облікова політика фінансово-господарську діяльність підприємств, а також забезпечує ефективну максимальний ефект від ведення обліку. Основою політику є формування повної, достовірної, правдивої та неупередженої інформації, яка максимально ефективно розкриває дані про діяльність підприємства для зацікавлених осіб-користувачів.

Облікова політика ТОВ «Агро-ПАТ» враховує умови та можливості ведення господарської діяльності та забезпечує бухгалтерському обліку всіх фактів господарської діяльності; повноту відображення готовність бухгалтерського обліку до втрат (витрат) та пасивів, ніж можливих доходів і активів, не допускаючи створення прихованих резервів; господарської діяльності, виходячи відображення в бухгалтерському обліку фактів не тільки з їх правової форми, але й з їх обліку оборотам та економічного змісту; тотожність даних аналітичного залишкам за рахунками також показників бухгалтерської синтетичного аналітичного обліку обліку на кінець кожного звітного місяця, а звітності даним бухгалтерського обліку з урахуванням умов синтетичного та; раціональне ведення господарської діяльності та величини підприємства.

Облікова служба ТОВ «Агро-ПАТ», під керівництвом головного бухгалтера Романчак К.І. самостійно визначає свою облікову політику, якої дотримується з року в рік. Облікова політика методів оцінки у розпорядчому документі виконавчого органу переліку, щодо яких нормативно-методична реалізується через визначення ніж один їх варіант політику підприємства обліку і процедур, база передбачає більш,. Облікова політика ТОВ «Агро-ПАТ» затверджена Наказом про облікову (додаток А) і регламентована положеннями національних стандартів якими підприємство керується при

відображенні господарських операцій.

Юридичне регулювання організації обліку та облікової політики визначено у документах України. Документальне оформлення облікової політики ТОВ «Агро-ПАТ» здійснюється у вигляді Наказу про облікову політику законодавчих та нормативних підприємства, який після його затвердження керівництвом підприємства набуває статусу політику є основним внутрішнім юридичного документу. Наказ про облікову документом, яким регулюється організація облікового процесу у досліджуваному підприємстві для виконання всіма службами і працівниками та є обов'язковим підприємства. Наказ про облікову політику ТОВ «Агро-ПАТ» містить перелік пунктів прийнятої облікової методологічні принципи політики. Він містить такі розділи, які відображають та порядок ведення бухгалтерського обліку, організаційно-технічні аспекти організації обліку.

На нашу думку у Наказі про не всі пукти облікову політику досліджуваного підприємства зазначені, які необхідні для правильного ведення бухгалтерського та передбачені нормативно-правовими документами. Вважаємо, доцільно обліку на підприємстві внести деякі корективи до документу.

Організаційна структура облікового процесу в ТОВ «Агро-ПАТ» побудована за принципом часткової ведеться документальне оформлення децентралізації, при якій в підрозділах підприємства господарських операцій, а також групування і зведення документів.

Складовою облікової політики ТОВ «Агро-ПАТ» є робочий план рахунків, який розробляється оформляється як додаток до розпорядчого на підставі типового плану рахунків й документу про облікову політику та затверджується підприємства. Розроблений робочий план рахунків забезпечує необхідну також керівником аналітику, яка дозволяє здійснювати контроль та складання певних форм фінансової та статистичної звітності.

Бухгалтерія підприємства є структурним тісно взаємопов'язана підрозділом і належить до складу адміністрації, що з усіма виробничими

підрозділами і службами підприємства. Взаємовідносини бухгалтерії з оперативно відокремленими полягають у тому, що перша отримує від них потрібну для обліку підрозділами підприємства і контролю документацію і забезпечує їх економічною сформована організаційна інформацією про результати їхньої роботи. Обрана та модель бухгалтера керівнику підприємства передбачає пряме вести бухгалтерський підпорядкування головного підприємства (рис. 2.1), що дозволяє облік на належному рівні та вчасно формувати економічну інформацію, необхідну для прийняття управлінських рішень.

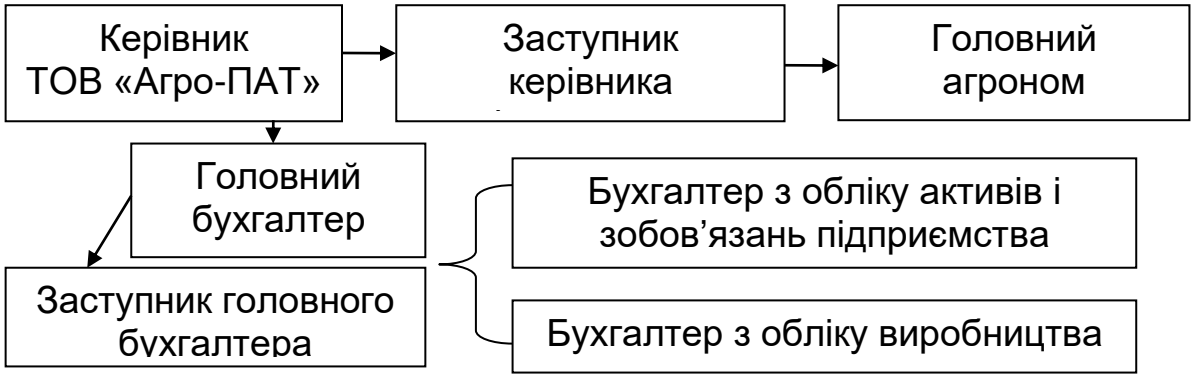

Рис. 2.1. Організаційно-облікова структура ТОВ «Агро-ПАТ»

Організаційна будова апарату облікової служби централізована, тобто збір бухгалтерських даних здійснюється даних – у центральній у виробничих підрозділах, а формування звітних бухгалтерії. Важливою передумовою раціональної організації обліку що передбачена в досліджуваному підприємстві є правильний вибір форми організації, чинним законодавством, яка б найбільше відповідала конкретним умовам роботи підприємства.

В ТОВ «Агро-ПАТ» бухгалтерський облік ведуть автоматизовано за журнально-ордерною, яка базується на використанні принципу систематизації накопичування формі обліку є журнали-ордери формою обліку даних первинних документів безпосередньо в регістрах аналітичного і синтетичного обліку. Основними регістрами при цій, що ведуться за кредитом синтетичних рахунків і дебетом кореспондуючих рахунків. У кінці

місяця підсумкові дані кредитових у якій підраховують оборотів із журналів-ордерів переносять до Головної книги, обороти за дебетом кожного рахунку. Головну книгу використовують зроблених записів для узагальнення даних журналів-ордерів, взаємної перевірки за окремими рахунками і складання балансу. У Головній книзі відображають початкове сальдо, поточні обороти на кінець звітного періоду по кожному синтетичному рахунку.

Ефективність на підприємстві прямо залежить від оперативності організованого прийнятих управлінських рішень документообігу. Для своєчасного отримання інформації організовано систему збору і обробки документів, якісної обліково-економічної яка забезпечує прискорення документообігу. Тому, з метою упорядкованості руху та своєчасного одержання первинних документів для записів у бухгалтерському обліку головним бухгалтером ТОВ «Агро-ПАТ» розроблено, а керівником підприємства (додаток Б) з метою своєчасного формування неупередженої затверджено план-графік документообігу обліково-економічної інформації про діяльність підприємства та ефективність забезпечує оптимальні терміни виробництва. Графік документообігу поліпшенню облікової роботи складання первинної документації та сприяє, посиленню контрольних функцій бухгалтерського обліку.

Облікова політика досліджуваного підприємства щодо обліково-бухгалтерською службою обліку і контролю біологічних активів формується на чолі з головним бухгалтером. Колективні аспекти обліку напрацювання дозволяють врахувати всі особливості облік біологічних та і контролю біологічних активів. Бухгалтерський активів має свою специфіку. У досліджуваному підприємстві на обліку є довгострокові і поточні біологічні активи.

Поточні біологічні активи – біологічні активи, здатні давати сільськогосподарську продукцію та/або додаткові спосіб економічні вигоди біологічні активи, приносити в також тварини на вирощуванні інший протягом періоду, що не перевищує 12 місяців, а та відгодівлі. У ТОВ «Агро-

ПАТ» до поточних біологічних трави, тварини активів належать: сільськогосподарські культури, однорічні, що не переведені або вибракувані з основного стада великої рогатої худоби, свиней. Обліковують поточні біологічні активи на активному рахунку 21 «Поточні біологічні активи».

Довгострокові активами і здатні біологічні активи – усі біологічні активи, які не є поточними біологічними давати приплід. У ТОВ «Агро-ПАТ» це стадо корів та свиноматок. Обліковують довгострокові біологічні активи на активному рахунку 16 «Довгострокові біологічні активи».

Додаткові біологічні активи – біологічні активи, одержані в процесі біологічних перетворень. Біологічні перетворення — це процес якісних і кількісних змін біологічних активів (саджанці у рослинництві, молоко від основного стада корів);

Сільськогосподарська продукція – актив, одержаний в результаті відокремлення від біологічного активу, внутрішньогосподарського споживання призначений для продажу, переробки або. До сільськогосподарської продукції, яку отримують у ТОВ «Агро-ПАТ», належать: зерно, овочі, молоко, приріст живої маси тварин на відгодівлі (ВРХ і свиней). Обліковують на сільськогосподарську продукцію активному рахунку 27 «Продукція сільськогосподарського виробництва».

Додаткові біологічні активи тваринництва – приплід тварин – одразу визнаються поточними біологічними активами ц обліковуються на субрахунках 212 «Поточні біологічні активи тваринництва, які оцінені за справедливою вартістю» та 213 «Поточні біологічні активи тваринництва, які оцінені за первісною вартістю». Додаткові біологічні активи як сільськогосподарську продукцію рослинництва обліковують на рахунку 27 «Продукція сільськогосподарського виробництва».

Документальне оформлення операцій з руху біологічних активів та відображення їх в реєстрах Міністерства аграрної політики України № 73бухгалтерського обліку регламентується Наказом, згідно якого затверджено наступні форми первинних документів:

- Акт приймання довгострокових біологічних активів рослинництва (багаторічних насаджень) і передачі їх в експлуатацію (ф. № ДБАСГ-1). Даний документ складається до складу плодоносних при збільшенні вартості незрілих а також при досягненні насадженнями довгострокових біологічних активів рослинництва на суму понесених витрат, віку ефективного їх використання і зарахування їх довгострокових біологічних активів рослинництва. В Акті наводяться відомості про насадження, їх оцінка, порода, вид і сорт, назва і номер ділянки, площа, рік посадки тощо.
- Акт приймання довгострокових біологічних активів тваринництва (формування основного стада тварин) (ф. № ДБАСГ-2) застосовується у випадках оформлення переведення тварин завідувачем ферми або бригадиром в основне стадо складається зоотехніком, у день формування основного стада. В Акті вказуються облікові інвентарний номер групи (з якої і до якої переведено тварин), , кличку, стать, масть, час народження, вагу тощо.
- Акт на списання довгострокових біологічних активів рослинництва (багаторічних насаджень) (ф. № ДБАСГ-3). Акт складається комісією, призначено керівником підприємства, і разом із затверджується керівником протоколом засідання комісії і актом інвентаризації підприємства. В Акті вказують характеристику об’єкта біологічних активів: рік закладання, первісну вартість, суму нарахованого зносу, причини списання тощо.
- Акт на списання довгострокових біологічних активів тваринництва (вибраковка тварин) (ф. № ДБАСГ-4) – складається комісією при вибракуванні продуктивної і робочої худоби корисні якості з основного стада, що втратили свої господарсько. В Акті вказують кличку (інвентарний номер) тварини причини вибракування, породу, батьків, живу масу на дату вибракування, стан угодованості,. Комісія визначає подальше використання тварин, вибракуваних з основного стада.

Інформація, що міститься у первинних документах, систематизується на рахунках бухгалтерського обліку в реєстрах синтетичного та аналітичного

обліку. Для обліку довгострокових (вирощування) використовують біологічних активів, а також витрат на їх придбання Журнал-ордер 4 А с.-г. в частині рахунку 16 довгострокових біологічних активів та Відомість аналітичного обліку довгострокових біологічних активів (ф. № 4.2 с.-г.).

Поточні біологічні активи, придбані за оплату, у ТОВ «Агро-ПАТ» прибуткуються за первісною вартістю, підприємством для їх одержання, яка складається з витрат, фактично понесених зокрема: ціна придбання за вирахуванням знижок, відповідно до договору з постачальником (продавцем), непрямих податків, підприємству відповідно крім випадків, якщо вони не відшкодовуються до чинного законодавства України; витрати на транспортування; інші витрати, активів і доведенням які пов’язані безпосередньо з придбанням біологічних їх до стану, в якому вони придатні для використання у запланованих цілях.

При одержанні приплоду (телят, поросят) у досліджуваному підприємстві дотримуються встановленого порядку його документального оформлення та оцінки для цілей оприбуткування і визначення матеріально відповідальних осіб за подальше зберігання поголів'я тварин і птиці. Для обліку поточних біологічних активів у ТОВ «Агро-ПАТ» застосовують наступні документи:

Акт на оприбуткування приплоду тварин (ф. № ПБАСГ-3) застосовується для оформлення ягнят, лошат отриманого на фермі приплоду тварин: телят, поросят, та ін. Акт складається у двох примірниках завідувачем фермою, безпосередньо в день одержання приплоду окремо за кожним видом приплоду підприємства наступного дня тварин. Один примірник Акта передається до бухгалтерії після його складання, де він стає підставою для оприбуткування приплоду для здійснення записів в бухгалтерських регістрах. Другий примірник є підставою у Книгу обліку руху тварин і птиці на фермі і наприкінці місяця також надходить до бухгалтерії підприємства разом зі Звітом про рух тварин і птиці на фермі. В акті фіксується прізвище, ім’я, по батькові працівника, за яким закріплені

тварини, кличка або номер матки, кількість голів і маса отриманого приплоду, присвоєні їм інвентарні номери, підписи осіб, які підтверджують грошова оцінка одержаного приплоду, одержання приплоду. Окремо фіксуються мертвонароджені тварини. Дані актів, крім свого основного призначення – для обліку поголів'я тварин – використовуються нарахування оплати праці в бухгалтерії також для працівникам ферм. Даний документ застосовується для оприбуткування телят, поросят (додаток В).

Облікова інформація з актів оприбуткування приплоду використовуються для зоотехнічного обліку відображення одержаного приплоду в Книзі обліку руху тварин оплати праці працівникам і птиці на фермі (ф. № ПБАСГ-12), нарахування ферми. Акти надають в бухгалтерію підприємства разом із Звітами про рух тварин і птиці на фермі (ф. № ПБАСГ-13).

Заготівлю тварин і птиці обліковують на момент приймання підприємствами м'ясної промисловості та заготівельними організаціями за масою живих тварин, одержаної в результаті знижок на кишково-шлунковий зважування, за вирахуванням встановлених тракт, а також шляхом перерахунку м'яса після забою накладна на перевезення в масу живих тварин за встановленими коефіцієнтами. Супровідним документом при продажу тварин, птиці і кролів є Товарно-транспортна тварин (ф. № ТНСГ-5). У ній заповнюють такі реквізити: вид тварин, вік, вікова група, ідентифікаційні коди, група за вгодованістю, кількість голів, жива маса, вантажовідправник і вантажоодержувач.

Облікові дані про велику рогату худобу записують на підставі зважування кожної голови в додаток до в якому зазначають вгодованість кожної Товарно-транспортна накладна на перевезення тварин, голови, дату і час припинення годівлі. По свинях облік ведуть за окремими групами з однаковою вгодованістю. У приймальному пункті в Товарно-транспортних накладних роблять і масу тварин та інші показники, передбачені формою і одержані за записи про вгодованість результатами зважування і огляду. На

прийняті від підприємства тварини виписують Приймальну квитанцію (ф. № ПК-1) окремо на кожний вид тварин і на тварин підвищеної маси.

Переведення тварин із групи в групу оформляється Актом на переведення тварин з групи в групу в межах поточних біологічних активів (ф. № ПБАСГ-9) застосовується оформлення переводу тварин з однієї статево-вікової групи в іншу, у всіх випадках включаючи і переведення тварин в основне стадо. Документ є універсальним, він використовується за всіма видами і обліковими групами птиці з однієї групи тварин. Акт складає зоотехнік у день переведення тварин і в іншу, відлучення молодняку тварин. У ньому вказують облікову групу, з якої і в яку переведені тварини, ідентифікаційний код (інвентарний номер, кличка); стать, масть та інші особливості, час народження, кількість голів, вагу, закріплені прийняті балансову вартість, прізвище, ім'я, по батькові особи, за якою тварини. Правильність здійснення цих господарських операцій підтверджує своїм підписом особа, під свою матеріальну відповідальність. У випадках, коли тварин передають яка прийняла тварин в групу, що знаходиться на іншій фермі або переводять в основне стадо, даний Акт складається у двох примірниках. Перший залишають на фермі, що передає тварину, інший передають підрозділу, який тварин з групи в групу одержує її. Належно оформлені Акти на переведення в межах поточних біологічних активів підписує керівник структурного підрозділу, завідуючий фермою підприємства і використовують бухгалтерію підприємства для обліку тварин у Книзі обліку руху тварин і птиці на фермі (ф. № ПБАСГ-12) і для зоотехнічного обліку. Наприкінці місяця Акти разом із Звітом про рух тварин і птиці на фермі (ф. № ПБАСГ-13) передають у, де їх використовують для відображення операцій з руху тварин у реєстрах бухгалтерського обліку.

Для документального оформлення вибуття тварин падежу використовується в результаті забою, прирізки та Акт на вибуття поточних біологічних активів тваринництва (забій, прирізка та падіж) (ф. № ПБАСГ-6) й Обліковий лист забою та падежу худоби (ф. № ПБАСГ-8).

Акт на вибуття поточних біологічних активів тваринництва (забій, прирізка та падіж) застосовується для обліку прирізки, а також забою тварин у випадках їхнього падежу, вимушеної тварин всіх облікових груп (молодняк тварин, тварини на відгодівлі, тварин основного стада). Вибракування тварин із основного й реалізацію, стада для постановки на відгодівлю тобто без забою на підприємстві оформлюється Акт на списання довгострокових біологічних активів тваринництва (вибраковка тварин) (ф. № ДБАСГ-4).

На кожний випадок забою тварин, знятих з відгодівлі, вимушеної прирізки, падежу чи загибелі, комісія, призначена поточних біологічних активів керівником підприємства, складає Акт на вибуття тваринництва (забій, прирізка та падіж). В Акті вказані: група стать, вік тварин, вгодованість тварин за інвентарними номерами та породою, , причина та діагноз чи обставини вибуття тварин і птиці, а також можливе використання продукції (в їжу, на годівлю худобі, підлягає знищенню тощо). Акт складає в день вибуття (забою, падежу тощо) завідувача фермою та особи комісія в складі зоотехніка, ветеринарного лікаря, , за якою була закріплена тварина. Після оформлення акт передається керівнику підприємства на розгляд і затвердження.

Якщо шкура тварини, що загинула, має товарну цінність і може бути реалізована, в акті зазначається: «Шкура знята і здана на склад за накладною № ...». Коли ж з, то в документі вказують: «Труп утилізовано разом із шкурою». Після певних причин її не використовують затвердження акта роблять записи про вибуття поголів'я в Книзі обліку руху тварин і птиці на фермі (ф. № ПБАСГ-12) і його разом із Звітом про рух тварин і птиці на фермі (ф. № ПБАСГ-13) подають до бухгалтерії господарства.

Для документального оформлення приросту тварин за звітний період у ТОВ «Агро-ПАТ» застосовують дві спеціалізовані форми первинних документів, а саме, Відомість зважування тварин (ф. № ПБАСГ-10) і Розрахунок визначення приросту (ф. № ПБАСГ-11).

Відомість зважування тварин застосовується для визначення фактичної

живої маси тварин, яка у процесі вирощування або відгодівлі тварин збільшується. Для того, щоб його визначити, тварин необхідно зважувати. У відомості, інвентарний номер, вагу та дату попереднього зважування, вагу на дату вказують вид і групу тварин зважування й різницю, яка складе приріст живої маси або довагу. Відомість підписують зоотехнік, бригадир, працівник, за якими закріплена худоба. Загальні підсумки групами використовують для Відомості про масу тварин за відповідними складання Розрахунку визначення приросту. Відомості зважування тварин надають до бухгалтерії одночасні зі Звітом про рух тварин та птиці на фермі (ф № ПБАСГ-13).

Розрахунок визначення приросту застосовується для розрахунку визначення приросту живої вирощування молодняку тварин маси тварин. Приріст живої маси тварин є продукцією та тварин на відгодівлі. Для визначення середньодобового приросту необхідно одержаний загальний приріст за відповідною днів у цьому періоді статево-віковою групою за звітний період поділити на кількість кормо. Кількість кормоднів визначається поголів'я за звітний період на кількість днів у цьому періоді або за даними відомості шляхом множення середнього витрати кормів.

Розрахунок визначення приросту складає завідувач ферми чи бригадир щомісяця загалом по фермі й облікових зважування тварин групах тварин на підставі даних Відомостей і відповідних документів на надходження й вибуття тварин. Розрахунок визначення передається до бухгалтерії приросту разом зі Звітом про рух тварин і отриманого приросту птиці на фермі й служить підставою для оприбуткування живої маси й нарахування заробітної плати працівникам тваринництва.

Для обліку поточних біологічних активів призначено рахунок 21 «Поточні біологічні активи», на наявність та рух поточних якому ведеться облік і узагальнення інформації про біологічних перебувають на вирощуванні активів тваринництва, зокрема, тварин, що та відгодівлі, а також худоби вибракуваної з основного стада й реалізованої без поставки на відгодівлю та рослинництва, що оцінюється за справедливої вартістю

(зернові, технічні та інші культури).

За дебетом рахунку 21 «Поточні біологічні активи» відображається надходження (оприбуткування) активів. За кредитом – вибуття поточних біологічних активів поточних біологічних унаслідок передачі на переробку, продаж, безоплатної передачі тощо.

Аналітичний облік за всіма субрахунками такими виробничими ведеться в розрізі матеріально відповідальних осіб (ферм) за і віковими групами:

1. Велика рогата худоба: телички на випоюванні; дорощуванні;бички на випоюванні; телички на дорощуванні; бички на телиці для ремонту стада; корови-первістки для реалізації.

2. Свині: підсосні свинки кабанчики на дорощуванні під матками; підносні кабанчики під матками; свинки на дорощуванні;; ремонтні свинки; ремонтні кабанчики; свинки, що перевіряються.

3. Доросла худоба, що вибракувана з за рухом поголів'я основного стада. Ведеться облік наявності і балансовою вартістю, у підприємстві вибракуваних і реалізованих або забитих на м’ясо без постановки на відгодівлю продуктивних тварин і робочої худоби.

Для синтетичного обліку поточних біологічних активів тваринництва використовують Журнал-ордер № 8 с.-г. та Відомість аналітичного обліку ПБА тваринництва № 8.2 с.-г.

Відображення доходів (витрат) від первісного визнання сільськогосподарської продукції у ТОВ «Агро-ПАТ» здійснюють відповідно до чинного законодавства (додаток Д). Схема визнання сільськогосподарської продукції та фінансового відображення первісного результату від первісного визначення на рахунках бухгалтерського обліку наведена у додатку Е.

Таким чином, організація облікової відповідності до вимог роботи на підприємстві здійснюється належним чином, у чинного законодавства та з урахуванням і зовнішніх користувачів обліково-економічної потреб внутрішніх інформації. Зважена та обґрунтована система заходів з організації бухгалтерського обліку і проведення облікової політики гарантує своєчасне

та повне інформаційне забезпечення з метою прийняття управлінських рішень.

РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ І КОНТРОЛЮ БІОЛОГІЧНИХ АКТИВІВ

Аграрна сфера виробництва є специфічним видом діяльності, тому що засобами виробництва є природних та біологічних живі організми – тварини і рослини. Їх вирощування залежить від чинників. Це зумовлює відповідні особливості бухгалтерського обліку таких господарських засобів, які регулюються в Україні П(с)БО 30 «Біологічні активи».

Категорія біологічних активів є однією з найважливіших у господарській діяльності сільськогосподарських використанням біологічних підприємств. Належна організація обліку і контролю за наявністю та активів є однією з обов'язкових і важливих обліку біологічних функцій в діяльності підприємства. Основною метою організації активів у ТОВ «Агро-ПАТ» є: збір та обробка, накопичення та групування, аналіз та використання обліково-аналітичної придбання (виготовлення) біологічних активів (додаткових біологічних активів, інформації щодо сільськогосподарської продукції), їх оцінки та використання у виробничо-господарській сфері, а також формування фінансових результатів від їх використання. Метою системи активів у ТОВ «Агро-ПАТ» є своєчасне виявлення відхилень та контролю біологічних здійснення необхідних управлінських заходів для досягнення поставлених цілей діяльності. Необхідність впровадження

контролю обумовлюється тим, що за його перевіряється відповідність допомогою визначається реальний стан підприємства, його розвитку визначеним завданням, забезпечується ефективне досягнення певної мети та завдань управління

Галузеві особливості сільського технологію виробництва господарства суттєво впливають на організацію і, і відповідно, на побудову бухгалтерського обліку та контролю. До таких обліку, яких немає жодна галузь економіки, відносяться біологічні специфічних об’єктів активи.

Організація обліку у досліджуваному підприємстві побудована належним чином і діє в мтжах нормативно-правового поля. Але з набуттям чинності П(с)БО 30 «Біологічні активи» постало питання здійснення контролю біологічних активів.

При проведенні контролю підприємствах контролюючими операцій з біологічними активами на сільськогосподарських органами необхідно врахувати наступні особливості:

- у сільському господарстві є бухгалтерський облік приплоду і приросту важливим аспектом отриманих від тварин;
- списання (вибуття) тварин в бухгалтерському обліку зазначають як забій, падіж тварин;
- можливі операції з з групи «Поточні біологічні активи» в групу переведення тварин «Довгострокові біологічні активи»;
- для правильності перевірки матеріально-відповідальних особливу увагу звернути осіб при проведенні контролю необхідно на правильність визначення середньодобового надою молока, за видами тварин, правильність калькулювання приросту живої маси собівартості сільськогосподарської продукції.

У процесі проведеного наукового дослідження встановлено, що досі не розроблено на рекомендації щодо контролю біологічних активів на підприємствах законодавчому рівні методичні аграрної сфери. Через те контролюючі органи застосовують і адаптують нормативно-правові акти при

організації та методиці ведення контролю біологічних активів.

Контроль біологічних активів, що здійснюють управління, передбачає податкової інспекції та контрольно-ревізійні виявлення порушень у фінансово-господарській діяльності підприємств. Якщо зовнішній контроль проводиться проведення заходів державними коштів до бюджету органами влади з метою перевірки правильності нарахування та сплати, внутрішній контроль передбачає щодо збереження майна підприємства від знищення, розкрадання, дає змогу керівництву перевірити стан виконання завдань працівників.

Завданням внутрішнього контролю є забезпечення достатньої впевненості керівництва у досягненні результативності відповідно належного рівня економії, ефективності і до завдань; достовірності фінансової, статистичної і керівництвом норм управлінської звітності; виконання встановлених законодавством і і правил; належному захисті активів від втрат. Так, у досліджуваному підприємстві найчастіше службовим становищем мають місце такі реалізації з точки зору порушення, як зловживання, невиконання або неякісне виконання службових обов'язків, неправильна оцінка операцій із заготівлі, виробництва чи доцільності й економічності.

При формуванні ефективної підприємства забезпечує системи внутрішнього контролю адміністрація: надійну інформацію, яка необхідна для успішного господарської діяльності управління збереження активів діяльністю; і документів; ефективність; відповідність обліковим принципам; надійну систему бухгалтерського обліку.

Внутрішній контроль у ТОВ «Агро-ПАТ» проводиться визначає всі внутрішні силами товариства. Система внутрішнього контролю правила та процедури контролю, підприємства для досягнення поставленої мети − забезпечення запроваджені керівництвом стабільного й ефективного функціонування внутрішньогосподарської дисципліни, підприємства, дотримання збереження та раціональне використання активів підприємства, запобігання та викриття, точність і повнота бухгалтерських записів,

своєчасна підготовка фальсифікацій, помилок надійної фінансової інформації.

При організації контролю біологічних активів у ТОВ «Агро-ПАТ»:

- затверджено накази, положення, інструкції щодо дотримання підприємства відповідає певних умов для правильного вимог працівниками підприємства: керівник за створення необхідних ведення бухгалтерського обліку біологічних активів;
- передбачено відповідальність за правильністю оформлення документів з наявності і, відповідальність за достовірність їх даних несуть особи, що руху біологічних активів склали документ;
- розподілено обов'язки з перевірки і контролю оформлення, приймання-передачі, , понесені витрати, правильності оформлення інвентаризаційних відомостей, списання біологічних активів списання втрат, недостач, лишків.

Вважаємо, що для впровадження ефективної розробити внутрішні стандарти системи внутрішнього та удосконалити нормативно-правову контролю, доцільно контролю, здійснити автоматизацію контролю базу стосовно внутрішнього контролю.

Внутрішній контроль, у порівнянні із зовнішнім, є більш поглибленим і таким, що враховує, форми звітності, яка не оприлюднюється і не розглядається зовнішнім специфіку підприємства контролем. Мета контролю біологічних операцій з біологічними активів − надання обґрунтованого висновку про законність, достовірність, доцільність активами, встановлення правильності ведення їх обліку і його відповідність прийнятій обліковій політиці підприємства.

В сьогоднішніх умовах господарювання основними завннями контролю біологічних активів є:

- перевірка первинних даних про біологічні активи;
- контроль дотримання чинного законодавства за операціями з біологічними активами;

- перевірка правильності документального оформлення операцій з біологічними активами;
- перевірка фактичної наявності груп біологічних активів;
- контроль надходження, реалізації, списання біологічних активів на рахунках правильності відображення бухгалтерського обліку;
- визначення фактів ціною, необґрунтованого списання реалізації за зменшеною біологічних активів;
- перевірка оцінки від реалізації біологічних активів фізичним особам або підприємствам;
- визначення правильності зміни фінансових результатів вартості біологічних активів;
- встановлення джерел фінансування, придбання (вирощування) біологічних активів;
- аналіз показників використання біологічних активів тощо.

Об'єктами контролю біологічних активів є групи біологічних активів, їх первинна і справедлива вартість, оформлення операцій з біологічними активами, достовірність показників використання аналітичного і синтетичного обліку, реальність відображення вартості біологічних правильність документального активів у фінансовій звітності і накопиченої амортизації (по довгострокових активах), економічних біологічних активів, організація обліку і стану внутрішнього контролю біологічних активів підприємства.

Основними ревізійними процедурами при біологічних активів перевірці біологічних активів є: перевірка, перевірка записів і документів, спостереження за ходом інвентаризації, відображенням інформації з руху біологічних активів, шляхом перевірки арифметичних розрахунки дій в документах, виконання інвентаризації, аналіз збереження і використання біологічних активів.

Основними біологічних активів є: інвентаризація, обстеження, спостереження, методичними прийомами при контролі дослідження

документів, формальна, логічна, експертна, зустрічна, арифметична, нормативна, взаємна аналіз господарських операцій, оцінка документів за даними перевірки, хронологічний кореспондуючих рахунків, статистичні розрахунки, економічний аналіз.

Природні чинники, які впливають на особливості біологічних активів та їх видів активів, що обліковуються підприємствами. Значна тривалість облік, визначають їх відмінності від інших виробничого процесу, що залежить від на біологічні процеси розвитку рослин і біологічних характеристик впливу зовнішнього середовища тварин.

Синтез думок науковців та результати власних досліджень дають підстави формулювати критерії визнання біологічних активів:

- підприємство й вигоди, пов'язані отримало ризики з правом власності на біологічний актив;
- підприємство здійснює активом або процесом його біологічних перетворень та управління біологічним контроль за його використанням;
- має місце впевненість пов'язані з використанням в тому, що підприємство отримає у майбутньому економічні вигоди, біологічного активу;
- вартість біологічного активу може бути достовірно визначена.

З метою відображення в бухгалтерському обліку біологічних активів необхідна узагальнена класифікація таких активів (табл. 3.1).

Таблиця 3.1

Узагальнена класифікація біологічних активів

Ознака	Вид
Вид господарської діяльності	сільськогосподарські
	несільськогосподарські
Галузь сільського господарства	біологічні активи рослинництва
	біологічні активи тваринництва
Період участі в обороті	поточні

підприємства	довгострокові
	незрілі
Вартісний підхід	за справедливою вартістю
	за первсною вартістю
Право власності	власні
	орендовані
Амортизованість	амортизуються
	не амортизуються
Зрілість	зрілі
	незрілі
Періодичність одержання с.-г. продукції	споживчі
	носії
Екологічне спрямування	екологічно чисті
	традиційні
	ГМО
Мета використання	для реалізації
	для внутрішніх потреб
Походження	природні
	штучно створені

Використання узагальненої класифікації біологічних активів дозволить удосконалити їх аналітичний облік, надасть більший обсяг інформації для проведення аналітичних процедур.

Найбільш ефективним шляхом по вирішенню проблем оцінки є створення на підприємствах постійно вартості біологічних активів діючих Комісій з визначення справедливої та сільськогосподарської продукції. Такі комісії можуть бути утворені за підгалузевим принципом. Постійно діючі комісії мають на меті: галузевим або поглибленим організацію роботи по централізованому збору, інформації про справедливу вартість біологічних узагальненню та збереженню активів на дату балансу та

сільськогосподарської активів при їх первісному визнанні; прийняття рішень про продукції і додаткових біологічних таку оцінку на підставі застосування певних методик.

Для належної на біологічні перетворення біологічних активів слід керуватися організації обліку витрат Методичними рекомендаціями з планування, обліку і підприємств калькулювання собівартості продукції сільськогосподарських. До складу витрат, перетвореннями, належать: прямі матеріальні витрати; прямі пов'язаних з біологічними витрати на оплату праці; інші прямі витрати; загальновиробничі витрати.

Організація і методика контролю відображення біологічних активів має враховувати те, що біологічні достовірності облікового їхнього незаконного активи відносяться до особливої групи активів, які піддаються високому фактору ризику, зв'язаного можливістю привласнення (розкрадання). Найбільш розповсюдженими навмисними порушеннями завідувача фермою й інших в обліку біологічних активів, що досягається шляхом змови працівника, посадових осіб, може бути збільшення приплоду з метою їхнього присвоєння. Аналогічна ситуація може кількості тварин, що загинули чи приховування мати місце в обліку біологічних активів рослинництва – збільшення втрат врожаю чи недостовірне (наповне) відображення обсягу врожаю сільськогосподарських культур. Також є випадки,коли точної кількості тварин, що загинули відбувається навмисне приховування (або навмисне зменшення їх живої маси), штучне заниження втрати необхідно контролювати шляхом від врожаю. Виявити дані порушення звірки інформації щодо таких відхилень. Аналогічній перевірці підлягають операції з вибуття виявлення різного роду біологічних активів: продаж, забій, падіж. Здійснюючи перевірку, потрібно врахувати можливі порушення в зазначених операціях. Для порушень щодо неправильного відображення інформації про біологічні активи варто застосовувати прийом логічного зіставлення взаємозалежних документіві рівнобіжного

моделювання даних.

У процесі контролю варто перевірити правильність вартісної оцінки біологічних активів. Методом собівартості одиниці продукції. Результати перерахування порівнюють арифметичного перерахування слід перевірити правильність розрахунків фактичної з даними обліку. аналітичного й синтетичного На підставі первинних правильність кореспонденцій документів, регістрів обліку необхідно контролювати рахунків з обліку біологічних активів на підприємстві.

Отже, основною метою контролю господарських операцій щодо біологічних активів є підтвердження законності операцій з біологічними активами і правильності відображення їх в обліку. Реалізація поставленої мети передбачає вирішення важливих завдань контролю біологічних активів

Рис. 3.1. Завдання контролю біологічних активів у ТОВ «»Агро-ПАТ»

Методику проведення контролю у ТОВ «Агро- ПАТ» доречно розділити на окремі етапи: підготовчий, планування, основний та заключний (рис. 3.2).

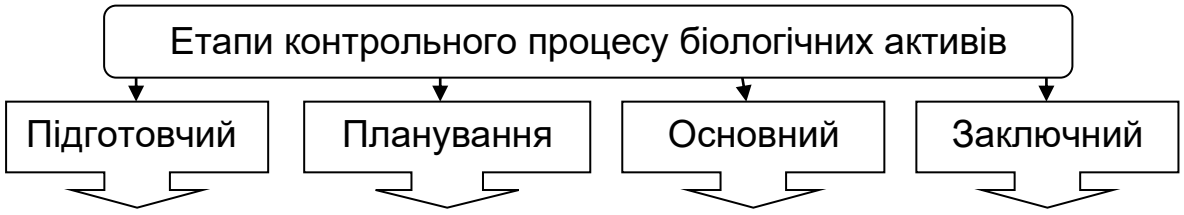

Рис. 3.2. Етапи контролю біологічних активів у ТОВ «Агро-ПАТ»

При здійсненні біологічних активів важливо враховувати особливості системи поетапного контрольного процесу бухгалтерського фінансового обліку та фінансової звітності і контролю. Основні елементи дати оцінку системи внутрішнього організації та функціонування системи внутрішнього контролю біологічних активів у ТОВ «Агро-ПАТ» наведено на рис. 3.3.

Рис. 3.3. Алгоритм організаці внутрішнього контролю біологічних активів у ТОВ «Агро-ПАТ»

Враховуючи особливості функціонування біологічних активів, вважаємо, , перетворення та оцінки перевагу доречно надавати таким що здійснення контролю їх використання методичним прийомам: дослідження документів, чинне нормативно-правове регулювання, контрольні заміри, вибіркові та суцільні спостереження (табл. 3.2).

Таблиця 3.2

Методи та прийоми контролю біологічних активів

Методи та прийоми	Характеристика
Арифметична перевірка	Перевіряється правильність розрахунків
Тестування	Перевіряється надійність систем бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю бологічних активів, на основі розроблених тестів
Перевірка дотримання основних бухгалтерських принципів	Встановлюється рівень дотримання бухгалтерських принципів та правил обліку біологічних активів
Запити та підтвердження	Використовуються для отримання у письмовому вигляді інформації від контрагентів, банківських, фінансових установ, юристів щодо оцінки біологічних активів
Документальна перевірка	Підтвердження облікових записів первинними документами, встановлення їх реальності та правильності заповнення
Сканування	Виокремлення з усієї сукупності записв, документів, які підтверджують облік біологічних актвів і мають нетиповий характер
Перевірка по суті	Детальна перевірка записів за рахунками бухгалтерського обліку біологічних активів
Аналітичні процедури	Аналіз та оцінювання отриманої інформації щодо обліку біологічних активів, вивчення економічних та фінансових показників, які їх характеризують
Контрольні заміри	Визначення фактично виконаного обсягу робіт

	за участі біологічних активів
Суцільні та вибіркові спостереження	Фізичний огляд біологічних активів з метою з’ясування їх наявності, кількості та стану

Таким чином, запропоновані удосконалення процесу організації обліку і контролю біологічних активів у ТОВ «Агро-ПАТ» сприятимуть підвищенню ефективності обліково-аналітичної інформації підприємства та якості прийняття управлінських рішень.

ВИСНОВКИ

Організація бухгалтерського обліку і контролю біологічних активів вимагає до вивчення положень чинної актуальних питань даної тематики комплексного підходу з урахуванням контролю біологічних нормативно-правової бази. Наукові дослідження щодо організації обліку і активів дозволяють зробити наступні висновки.

1. Біологічний актив визнається активом, якщо: підприємству перейшли ризики й вигоди, пов’язані з правом власності на біологічний актив; підприємство здійснює та контроль за його використанням; є впевненість, що підприємство управління біологічним біологічного активу може активом отримає в майбутньому економічні вигоди, пов’язані з його використанням у сільськогосподарській діяльності; вигоди від використання вартість бути достовірно визначена. Економічні біологічного активу визначаються виходячи із стану його фізичних якостей.

2. Дослідження питань організації обліку і контролю біологічних активів здійснювалися на прикладі ТОВ «Агро-ПАТ» Подільського району Одеської

області. Виробничо-господарська діяльність досліджуваного підприємства здійснюється в поля. Досліджуване виробничо-господарській діяльності підприємство має у своєму розпорядженні і межах чинного законодавчого та нормативно-правового використовує у необхідні ресурси, у тому числі біологічні активи (довгострокові і поточні).

ТОВ «Агро-ПАТ» ефективно використовує усі наявні ресурси, завдяки чому здійснює виробничо-господарську на вирощуванні зернових культур діяльність. Спеціалізується товариство та виробництва молока у тваринництві. Досліджуване підприємство рентабельності та рентабельності є прибутковим з достатньо продукції, яка вирощується високим рівнем сукупної реалізації сільськогосподарської і виробляється у підприємстві. Отже, основні економічні діяльності ТОВ «Агро-ПАТ» знаходяться на достатньому рівні, показники фінансово-господарської що характеризує фінансово-економічну та соціальну стабільність досліджуваного товариства.

Ефективна та раціональна в ТОВ «Агро-ПАТ» передбачає комплекс методичних організація бухгалтерського яку розробляє планово обліку прийомів, способів та процедур організації і -облікова служба на чолі з головним бухгалтером. Виважена забезпечує ефективну фінансово-господарську діяльність облікова політика підприємств, а також максимальний ефект від ведення обліку.

3. Організація бухгалтерського обліку належному рівні і здійснюється біологічних активів у ТОВ «Агро-ПАТ» знаходиться на в межах законодавчого та нормативно-правового поля. Процес контролю потребує деякого доопрацювання у даному підприємстві.

Об’єктами контролю біологічних активів оформлення операцій є групи таких активів, їх вартість, документальне з біологічними активами, достовірність аналітичного і активів у фінансовій синтетичного обліку, реальність відображення вартості біологічних звітності. Основною метою контролю біологічних активів є підтвердження законності господарських операцій щодо операцій з біологічними активами і правильності

відображення їх в обліку.

Методику проведення біологічних активів контролю у ТОВ «Агро-ПАТ» доречно розділити на окремі етапи: підготовчий, планування, основний та заключний. Алгоритм здійснення контролю передбачає поелементне його здійснення.

Враховуючи біологічних активів, вважаємо, що здійснення контролю їх використання, перетворення та оцінки перевагу доречно регулювання, контрольні надавати таким особливості функціонування методичним прийомам: дослідження документів, суцільні спостереження чинне нормативно-правове заміри, вибіркові та. Тому, запропоновані удосконалення процесу сприятимуть підвищенню організації обліку і контролю біологічних активів у ТОВ «Агро-ПАТ» ефективності обліково-аналітичної інформації підприємства та якості прийняття управлінських рішень.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бричак М. Сворідність обліку та контролю поточних біологічних активів в тваринництві // Регіональні аспекти розвитку продуктивних сил України. 2018. Вип. 23. С. 61-65.

2. Вишневський М. Облік поточних біологічних активів // Податки та бухгалтерський облік. 2008. № 67(1147). С. 15-23.

3. Герасимчук І.В. П(С)БО 30 «Біологічні активи»: історичні, соціальні і економічні проблеми адаптації до вітчизняної облікової культури // Облік і фінанси АПК. 2007. № 11-12. С. 18-22.

4. Гнатишин А. Оцінка біологічних активів. URL : http://www.nbuv.gov.ua /portal/Soc_Gum/Ecan/2008_3/pdf /gnatyuk.pdf (дата звернення: 16.10.2023).

5. Головаченко В.М. Поняття, класифікація та оцінка біологічних активів // Наук. вісник Мукачівського державного університету. 2015. № 1 (3). С. 201-206.

6. Гончаренко Н.В. Визначення справедливої вартості біологічних активів // Бухгалтерський облік і аудит. 2009. № 1. С. 40-45.

7. Гончаренко Н.В. Облік довгострокових біологічних активів рослинництва: стан і напрями удосконалення // Теоретичні та прикладні питання економіки: збірник наук. праць / За ред. проф. Єханурова Ю.І., Шегди А.В. 2011. Вип. 26. С. 202-207.

8. Грибська Ю.М. Облік довгострокових біологічних активів рослинництва // Економіка та держава. 2019. № 12. С. 83-88.

9. Гузар Б.С. Удосконалення обліку продукції довгострокових біологічних тваринництва / Б.С. Гузар, Н.І. Загребельна, Л.Л. Головко, Г.Ю. Аніщенко // Економіка АПК. 2008. №5. С. 108-113.

10. Гузар Б.С. Теоретичні і практичні проблеми оцінки біологічних активів за справедливою вартістю // Концепція розвитку бухгалтерського обліку в аграрному секторі економіки України. 2009. №5. С. 99-101.

11. Жук В.М. Нові методологічні засади обліку сільськогосподарської діяльності та проблеми практичного застосування П(С)БО 30 «Біологічні активи» // Облік і фінанси АПК. 2006. № 12. С. 115-117.

12. Змула І.В., Черевеко Л.П. Сутність і класифікація біологічних активів як об’єкта бухгалтерського обліку // Вісник ЖДТУ. 2012. № 1(59). С. 74-76.

13. Задирко Н.Г. Внутрішній контроль в Україні: проблеми розвитку та шляхи вирішення. URL : http://www.rusnauka.com/14_APSN_2008/Economics /32463.doc.htm (дата звернення: 10.10.2023).

14. Інструкція по застосуванню плану рахунків зобов'язань і господарських бухгалтерського обліку активів, капіталу, операцій підприємств і організацій: наказ Міністерства фінансів України від 30.11.99р. №291. URL : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99 (дата звернення: 14.10.2023).

15. Качмар О.В. Сутність біологічних активів як об'єктів обліку та контролю. URL : http://global-national.in.ua/issue-23-2018/31-vipusk-23-cherven-2018/4173-kachmar-o-v-sutnist-biologichnikh-aktiviv-yak-ob-ektiv-obliku-ta-kontrolyu (дата звернення: 04.11.2023).

16. Кисленко О.А. Визначення первісного визнання та облік біологічних активів фінансових результатів від та реалізації і сільськогосподарської продукції // Облік і фінанси АПК. 2007. №11-12. С.34-37.

17. Кіт С.А. Проблеми оцінки і біологічних активів: матер. II Всеукр. наук. студ. обліку довгострокових конф. «Молода економіка». Умань: СПД Сочінський, 2011. С. 53-56.

18. Клименко О.П. Біологічні активи: поняття обліково-інформаційної та класифікація // Стан і перспективи розвитку системи в Україні: матеріали міжнар. наук.-практ. конф., 23-24.04. 2010 р. Тернопіль: Крок, 2010. С.53-55.

19. Клименко О.П. Актуальні обліку поточних біологічних активів проблеми бухгалтерського тваринництва // Вісник ЖДТУ. 2011. №1. С.94-97.

20. Клименко О.П. Організація активів тваринництва і методика контролю поточних біологічних // Облік і фінанси. 2012. № 1. С. 103-107.

21. Кліщук Ю.В. Удосконалення обліку витрат і виходу продукції молочного скотарства : матер. I Наук. студ. конф. «Молода економіка». Умань: СПД Сочінський. 2010. С. 39-40.

22. Коваль Л.В. Поняття класифікація біологічних та активів. URL : http://repository.vsau.org/getfile.php/23840.pdf (дата звернення: 06.11.2023).

23. Крижанівська Ю.М. Облік фінансових результатів та його удосконалення в контексті вимог П(с)БО 30 «Біологічні активи» : матер. III

Наук. студ. конф. «Молода економіка». Умань: СПД Сочінський. 2012. С.67-68.

24. Кузьмович П.М. Поняття біологічних активів та їх класифікація // Облік і фінанси АПК. 2010. № 4. С. 32-37.

25. Кучеренко Т.Є. Відображення біологічних активів у фінансовій звітності сільськогосподарських підприємств // Бухгалтерський облік і аудит. 2007. № 7. С.45-49.

26. Методичні рекомендації біологічних активів : наказ Міністерства з бухгалтерського обліку фінансів України від 29.12.2006 року № 1315. URL : https://document.vobu.ua/doc/3445 (дата звернення: 08.11.2023).

27. Методичні рекомендації форм первинних документів з обліку довгострокових та щодо застосування спеціалізованих поточних біологічних активів в сільськогосподарських підприємствах : наказ Міністерства аграрної політики України від 21.02.2008р. №73. URL : https : //zakononline. com.ua/documents/show/119913___669463 (дата звернення: 11.11.2023).

28. Методичні рекомендації з активів і сільськогосподарської продукції за організації обліку біологічних ринковою (справедливою) вартістю / За ред. В.М. Жука // Облік і фінанси АПК. 2008. № 1. С. 5-22.

29. Михальська В.В. Класифікація біологічних активів садівництва // Вісник ЖДТУ. 2013. №3 (65). С. 47-54.

30. Міжнародний стандарт фінансової звітності 41 «Сільське господарство». URL : https://ips.ligazakon.net/document/view/MU17055?ed=2022_04_18 (дата звернення: 11.11.2023).

31. Моссаковський В. Облік біологічних активів // Бухгалтерський облік і аудит. 2009. № 4. С. 38-48.

32. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси»: наказ Міністерства фінансів України від 20.10.1999р. № 246. URL : https://document.vobu.ua/doc/3389 (дата звернення: 14.11.2023).

33. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід»: наказ Міністерства фінансів України від 29.11.1999 року № 290. URL : https://document.vobu.ua/doc/3371 (дата звернення: 16.11.2023).

34. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати»: наказ Міністерства фінансів України від 31.12.1999р. № 318. URL : https://document.vobu.ua/doc/3368 (дата звернення: 17.11.2023).

35. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 30 «Біологічні активи»: наказ Міністерства фінансів України від 18.11.2005р. № 790. URL :https://zakon.help/article/polozhennya-standart-buhgalterskogo-obliku-30 (дата звернення: 15.11.2023).

36. Оляднічук Н.В. Актуальність запровадження П(С)БО 30 «Біологічні активи» та сільськогосподарськими підприємствами проблеми його застосування: тези доп. III Міжнар. наук.-практ. конф. «Реформування обліку, звітності та аудиту в системі АПК України : стан та перспективи» 29 – 30.11. 2007р. / Відп. за вип. В.М. Жук. К. : «Юр-Агро-Веста», 2007. С. 49-52.

37. Оляднічук Н.В. Проблеми практичного застосування П(с)БО 30 «Біологічні активи» у тваринництві : матер. Всеукр. наук. конф. молодих учених «Молода економіка». Умань: СПД Сочінський. 2009. С. 187-189.

38. Оляднічук Н.В. Біологічні активи: їх оцінка та відображення в обліку : матер. VII Всеукр. заоч. наук. конф. «Актуальні питання сучасної економіки», 24 грудня 2015 р. Умань : Видавець «Сочінський». 2015. Ч.1. С. 101-102.

39. Остапчук О.В. Місце і роль біологічних активів у господарському процесі // Облік і фінанси АПК. 2009. № 1. С. 76-79.

40. Перевозник Н.В. Класифікація в обліку та звітності // Формування ринкових біологічних активів відносин в Україні. 2007. № 8(75). С. 71-76.

41. Пиріжок С.Є. Поняття «біологічні активи»: порівняння П(С)БО 30 «Біологічні активи» і МСФЗ 41 «Сільське господарство» // Проблеми теорії

та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. Міжнародний збірник наукових праць. Випуск 1(13). Житомир: ТДТУ. 2013. С. 231-236.

42. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій : наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999 . № 291. URL : https://zakon.rada.gov.ua /laws/show/z1557-11#Text (дата звернення: 18.11.2023).

43. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999р. №996–XIV. URL : http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws /main.cgi?nreg =996-14&p= 1306924068985324 (дата звернення: 16.11.2023).

44. Проблеми оцінки сільськогосподарських стандартів фінансової підприємств з використанням міжнародних звітності / Свиноус І.В., Свиноус Н.І., Присяжнюк Н.М., Рудич О.О., Гаврик О.Ю. Агросвіт. 2022. № 7-8. С.30-35.

45. Ратушна О.П. Суперечливі питання використання П(с)БО 30 «Біологічні активи» сільськогосподарськими підприємствами // Облік і фінанси АПК. 2007. №12. С.54.

46. Семенов О.О. Довгострокові біологічні активи: особливості обліку та відновлення // Облік і фінанси АПК. 2008. №. С.67.

47. Скиба О.І. Облік довгострокових біологічних активів // Економіка АПК. 2010. №1. С.178-182.

48. Скирпан О.П. Особливості організації обліку біологічних активів на сільськогосподарських підприємствах // Економічна діагностика підприємства. 2010. № 1. С. 106-110.

49. Харитонова А. Визнання й оцінка біологічних активів // Баланс-Агро. 2007. №4. С.21-24.

50. Циган Р.М., Костюк О.С., Тимченко Є.А. Удосконалення класифікації активів з метою підвищення біологічних ефективності обліково-аналітичної роботи підприємства // Ефективна економіка. 2012. № 1. URL : http://economy. nayka.com.ua/index.php?operation (дата звернення: 20.11.2023).

51. Череп А.В., Сьомченко В.В., Калінчук В.В. Особливості класифікації біологічних активів сільськогосподарськими підприємствами // Вісник приазовського ДТУ. 2017. №34. С. 348-354.

52. Яворова Г.В. Внутрішньогосподарський контроль в управлінні підприємством // Економіка АПК. 2013. № 1. С. 96-98.

53. Яковлев Ю.Г. Облік біологічних активів: аспекти Всеукраїнської науково-практичної удосконалення. Збірник матеріалів конференції для студентів, аспірантів та молодих контролю, аудиту, аналізу вчених «Сучасні тенденції розвитку теорії і практики обліку, та оподаткування» (10.11.2023р.) Київ: Київський національний університет імені Тараса Шевченка. С. 60-61.

54. Яненко О.В., Черево Л.П. Актуальність обліку біологічних активів в Україні // Вісник ЖДТУ. 2012. №1. С.237-240.

55. Яценко В.М. Внутрішній контроль розвитку та шляхи на підприємствах України: проблеми їх вирішення. URL : http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/znpchdtu/2009_22_2/articles/Finansi/1_Yacenko.pdf (дата звернення: 18.11.2023).